

Møtereferat – Tilsynsforum

Dato:	08.04.2025
Klokkeslett:	Kl. 09-11
Møterom:	Digitalt møte
Tilstede:	Statlige tilsynsmyndigheter: Representanter fra Statsforvalteren, Kartverket, Arkivverket og Datatilsynet. Kommunal og fylkeskommunal egenkontroll: Viken kontrollutvalgssekretariat (VIKUS), Østfold kontrollutvalgssekretariat (ØKUS), Akershus og Østfold kontrollutvalgssekretariat (AØKS) og Kontrollutvalgssekretariat for Oslo.
Forfall:	Statlige tilsynsmyndigheter: Arbeidstilsynet og Mattilsynet. Kommunal og fylkeskommunal egenkontroll: Kontrollutvalgstjenester AS (kontrollutvalgssekretariat for Jevnaker og Lunner) og Hanne Heen Wengen (kontrollutvalgssekretariat for Nesbyen, Gol, Hemsedal og Ål).
Referent: Fakra Butt	
Møteleder: Fakra Butt	
Sak	Beskrivelse
1.	Kort informasjon om situasjonen i embetet I desember 2024 oppdaget vi to alvorlige avvik i vår helseavdeling. Denne utfordrende situasjonen, som vi nå er i ferd med å legge bak oss, har krevd innsats fra flere avdelinger for å håndtere. Som følge av dette har vi ikke hatt kapasitet til å prioritere internkontroll, som skulle ha vært et tema på møtet i dag, jf. referatet fra november møtet. En annen konsekvens av avvikene er at vår helseavdeling ikke vil gjennomføre tilsyn i 2025. Dette er avklart med embetsledelsen og oppdragsgivere.
2.	Generelle orienteringer Se Statsforvalterens presentasjon. Statsforvalterens årsrapport for 2024 om tilsynssamordning I 2023 ble det satt rekord med over 300 gjennomførte statlige tilsyn med kommuner, bydeler og fylkeskommuner i vår region. Denne rekorden ble slått i 2024, da det ble gjennomført over 400 statlige tilsyn. Økningen skyldtes hovedsakelig Arbeidstilsynets tilsynsaktiviteter.

Av utfordringer med tilsynssamordningen har vi nevnt manglende overholdelse av både hovedfristen og tilleggsfrister. Ingen tilsynsmyndigheter i vår region forholder seg til tilleggsfristene, så vi har stilt spørsmål til departementet om hensikten med innføringen av disse. Videre er det nødvendig at STAF får tilstrekkelige midler til drift og videreutvikling av tilsynskalenderen.

- **Forventningsbrev til kommunene for 2025**

I forventningsbrevet/notatet vårt informerer vi kommunene om sentrale forventninger og oppdrag fra nasjonale myndigheter. Dette skal bidra til å skape et godt grunnlag for samarbeid og dialog gjennom året.

- **Nøkkeltallsheftet for foreløpige kostra-tall for 2024**

Vi har utarbeidet et nøkkeltallshefte basert på foreløpige KOSTRA-tall for 2024. Dette heftet inneholder utvalgte økonomiske nøkkeltall som gir innsikt i kommunenes økonomiske situasjon. Heftet inkluderer blant annet informasjon om netto driftsresultat, gjeldsbelastning og folketallsutvikling. Målet er å gi et grunnlag for analyse, planlegging og styring, samt å bidra til forbedring av kommunale tjenester.

Nytt i år er at vi også har inkludert informasjon om kommunenes driftsinntekter og prioritering av ressursbruk per innbygger på utvalgte tjenesteområder.

- **Den økonomiske situasjonen i våre kommuner**

Regnskapsinformasjon for 2024 viser at kommunene har hatt en utfordrende økonomisk situasjon, som de har tatt med seg inn i 2025. Netto driftsresultat er påvirket av tilleggsbevilgningen kommunesektoren fikk for 2024 på 5 mrd. kroner. Likevel har flere kommuner tappet sine disposisjonsfond, noe som har redusert deres økonomiske buffer. Årsakene til den negative utviklingen er mange, slik som vesentlig skattesvikt, høyt kostnadsnivå, økt etterspørsel etter kommunale tjenester osv.

For kommunene Flesberg og Nesbyen er situasjonen ekstra krevende å stå i, da de er på ROBES- ordningen. Moss kommune ble utmeldt av ROBES etter lovlighetskontroll av årsbudsjett for 2025.

God økonomistyring og kontroll med økonomien er nødvendig. Sentrale myndigheter forventer at kommuner og fylkeskommuner selv tilpasser sine utgifter til faktiske inntekter gjennom omstilling og effektivisering for å sikre bærekraftig drift. Å lykkes med omstillingsarbeidet blir viktigere enn noen gang.

Basert på vårt årsbudsjett og økonomiplangjennomgang for perioden 2025-2028 ser vi at de økonomiske utfordringene ikke er forbigående. For noen vil den negative utviklingen fortsette i årene som kommer, og det vil være behov for å gjennomføre større strukturelle tiltak. Flere kommuner har rapportert at de fremover planlegger å redusere investeringene i varige driftsmidler.

Gitt den utfordrende situasjonen kommunene står i og vil streve med, vil statlig tilsyn som virkemiddel være under press. Kommunene vil i større grad stille spørsmål ved om dette er det rette virkemiddelet. Tilsynsmyndighetene må derfor være bevisste på sine strategier, og vurdere om veiledning kan være et bedre og fullverdig alternativ. Bedre samordning mellom statlige tilsynsmyndigheter og den

	kommunale egenkontrollen kan i alle fall bidra til at tilsyn virker mindre belastende. • Informasjon om ROBEK ROBEK-ordningen (Register om betinget godkjenning og kontroll) er en liste over kommuner og fylkeskommuner som av ulike årsaker har økonomiske utfordringer og derfor er underlagt statlig kontroll. Kommuner på ROBEK må få godkjenning fra statsforvalteren for å ta opp lån eller inngå langsiktige leieavtaler. Formålet med ordningen er å sikre at kommunene får kontroll over økonomien og kan drive bærekraftig.
3.	Tilsynssamordning for 2025 Siden de samordnete tilsynene ble sendt på høring etter hovedfristen har det blitt planlagt flere tilsyn, men den totale aktiviteten er fortsatt lavere enn på samme tidspunkt i fjor. Arbeidstilsynet har økt sin tilsynsvirksomhet mest etter hovedfristen, mens vi i embetet har redusert noe av vår aktivitet på barnehageområdet. Dette har en sammenheng med ny metode med forundersøkelser og at man stopper tilsynet tidligere dersom man ser det som hensiktsmessig. Selv om tilsynsbelastningen per nå er moderat og jevnt fordelt på kommunene, er det viktig at hver enkelt tilsynsmyndighet tar hensyn til de planlagte tilsynene i tilsynskalenderen og nylig gjennomførte forvaltningsrevisjoner. Utfordringen er fortsatt at noen kommuner får for mange og tette tilsyn, og evt. overlappende tilsyn med forvaltningsrevisjoner. Vi oppfordrer også de statlige tilsynsmyndighetene til å gjennomgå og publisere offentlige tilsynsrapporter for 2024 og tidligere år i tilsynskalenderen. Det er etterspurt informasjon. Videre bes det om innspill på forbedringer og utvikling av tilsynskalenderen, selv om det foreløpig ikke er planlagt videreutvikling.
4.	Runden rundt ØKUS De fleste forvaltningsrevisjoner for 2024 er lagt inn i tilsynskalenderen, bortsett fra Hvaler kommune. Mulig ny bestilling foretas i mai måned. VIKUS Når bestillingen for en forvaltningsrevisjon er mottatt, legges informasjonen inn i tilsynskalenderen. Det jobbes kontinuerlig med å oppdatere denne informasjonen fortløpende. AØKS Har samme rutine som VIKUS. Når bestillingen av forvaltningsrevisjoner er foretatt, legges informasjonen ut i kalenderen. Rapportene publiseres også i kalenderen. Tilsynskalenderen brukes både til å melde inn og skaffe informasjon om andres tilsyn. Tilsynsrapportene er viktige.

Datatilsynet

Det planlegges flere tilsyn til høsten enn de som fremgår av tilsynskalenderen. Disse tilsynene vil være risikobaserte. De planlagte tilsynene med skolesektoren i kommunene er allerede gjennomført, med fokus på kommuners ivaretagelse av personvern og personopplysningssikkerhet i digitale læringsverktøy for opplæringsformål.

Det jobbes aktivt med støtte og veiledning i et forebyggende perspektiv sammen med flere aktører, slik som KINs, KS og kontrollutvalgssekretariater.

Arkivverket

Avventer nye tilsyn i påvente av den nye arkivloven. Det er usikkerhet rundt når loven vil tre i kraft. Det gjenstår fortsatt mye arbeid med å oppdatere forskrifter og veiledere.

De gjennomførte tilsynene har vært tidsavgrensede og har fokusert på kvalitetssikring av journalen.

Kartverket

Er i rute med matrikkeltilsynene.

StatsforvalterenKlima- og miljø

7 kommuner som får tilsyn på avfallshåndtering – spesielt tekstilsortering. Tilsynsaksjonen er planlagt til høsten (september-november).

Sosial- og barnevern

Tilsynskalenderen er oppdatert, alle tilsyn med kommunen er risikobasert og lagt inn.

Oppdragsgiver IMDi har bedt om å øke tilsynsmengden på integreringsfeltet.

Statens Helsetilsyn har utviklet en ny tilsynsstrategi som fokuserer mer på veiledning. Kommunene blir invitert til å utføre egenkontroll med veiledning underveis. Dette krever innsats fra kommunene, men kan føre til mer læring.

Barnehage- og utdanning

Det gjennomføres utelukkende risikobaserte tilsyn, og alle tilsyn ligger ute i tilsynskalenderen.

Forundersøkelser er gjort på områder som vi ikke får klager på, spesielt særskilt norskopplæring og integrering.

UDIR ønsker innspill på nye felles nasjonale tilsyn.

